

Det offentliga rummets möblering

- en dag efter presidentvalet i USA

Höjden av skam är när prästen svär i kyrkan. Då har jordens undergång redan inträtt. Svärordet även om det är rena bibliska begrepp, så gäller det inte som bibliskt. I våras hörde jag en åldrig radioman som beskrev 1960-talet då alla radiopratare fick gå kurser i språkvård. Vad som fick sägas i svensk radio var endast ett vårdat och korrekt språk. Till detta hörde artighet och respekt för andra människor särskilt mot intervjuoffer. Det var innan Du-reformen och den nya ordlistan år 1998 (SAOL 12:e upplagan). Nu fanns inte längre ett rätt svar utan flera. Slutet av enhetskulturen var ett faktum.

Nu råder det mångkulturella samhället med olika varianter av det svenska språket. Varje grupp har sitt språk med en mängd olika uppförandekodex och oskrivna regler i umgänget med likasinnade. I vilket fall, så får alla ge uttryck och säga det på sitt sätt. Allt är lika okej och det är full frihet som råder. Numera är det normalt att svära i teve och utan ansträngning prata på utan att göra sig begriplig. Tydlighet och precision är ideal som tycks ha försvunnit från det offentliga rummet. Det finns inte längre några spelregler som följs. Skrivspråket har monterats ner och sms-språket är det offentliga språket för många grupper.

Det offentliga livet har privatiserats och personifierats. För att ta den politiska debatten så verkar den ha blivit friserad till en webbskärm med en ”gillaknapp.” Åhöraren skall ta ställning till vem som vinner debatten, vem som har den vassaste retoriken och slår hårdast mot sin motståndare. Matchen gäller inte politik och sakfrågor, den handlar om retorisk tuffåktning som fyller det offentliga rummet med underhållning. Den som kan kränka sin motpart är vinnaren där det handlar om ordens makt som vapen och mentala våldtakter. Underhållningen är att se människor drabbas av det mentala våldet i en tävling som tillhör de arkaiska delarna av vårt psyke. Det mest primitiva inom oss har blivit möbleringen i det offentliga rummet. Varför? Är den vår tids gladiatorspel? Vad har hänt med de gamla humanistiska idealen? Har vi rätt att fylla det offentliga rummet med ”vår egen frihet” oavsett vad det kostar i lidanden för andra? Får vi göra vad vi vill under täckmanteln av yttrandefrihet? Ämnet idag handla om detta utifrån ett valresultat som utsåg nästa president i USA. Är det nu dags för sakfrågorna eller skall vi fortsätta sitta på läktaren och titta på? De andra skall fixa det eftersom de talar vitt och brett om det. Kanske för att fånga in oss i missnöjets sandlådor där vi gärna förvandlas till offer som missgynnas. Skall hot, hat och anklagelser fortsätta fylla vårt gemensamma offentliga rum? Min fråga är: finns det ett vilorum vid sidan om där jag kan få vila min trötta själ? ”Snälla Gud ge oss ett sådant rum!”

*Per-Arne Bengtsson, präst i Västanfors Västervåla församling
mejl: per-arne.bengtsson@svenskakyrkan.se*